داهل سنتولپاره

په اسلام کې د ږيرې حکم

ليکوال :

مولانا اشرف علي تهانوي (رح)

ژباړن :

نعمت الله پټانزی

Downloaded From AWK Library
awklibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

دالـۍ

دافغانستان ټول مـؤمن , مسلمان او مجاهـد اولس ته !

ژباړن

دچاپ ټول حقوق يې له ژباړن سره خوندي دي

کال : ۱۳۹۵ هـ ش

دمطالبولړلیک

سرلیک **مخګڼه**

دژباړن سریزه.....4
دږیرې خریل لویه ګناه ده اوپه هغه باندې مسخرې کول کفردی.....5
دږیرې په اړه څومسئلې.....8
دږیرې خریل یوه بې خونده ګناه ده 10
دږیرې پریښودل داسلام دشعائروڅخه دي 11
بهانې.....13
دسنتوپیروي.....15
جسمي زیانونه.....16
په قرآن کې دږیرې حکم.....20
دژباړن لنډه پیژندنه.....22

دژباړن سريزه

الحمدلله والصلاة والسلام على رسول الله وآله وصحبه وبعد:

درنو لـوستونکو:

مونږاوتاسې ټول پدې پوهيږوچې په دې زمانه کې فساد ،فتنې ،بدعتونه ،دکفارو تقليداودنارينه ؤ ورته والى دښځوسره داسې ځاى ته رسيدلي دي چې په دې وروستيووختونوکې دږيرې پريښودل دځينوکسانولپاره د وروسته پاتې کيدو اودکلتوردنـه لرلوپه معنې سره تعبيريږي ،حتې تردې چې ځينې کسان يې دنظافت اوپاکوالي په نه لرلوتورنوي خو ؛حقيقت داسې نه دي هغه کسان چې ږيرې لري بايددخلکو دمسخرو اوبې ځايه خبروڅخه ونه ويريږي داځکه چې دږيرې پريښودل زمونږدګران پيغمبر(صلى الله عليه وسلم) له سپيڅليوسنتوڅخه دي اود پيغمبر(صلى الله عليه وسلم) دسنتوپيروي کول عين دالله (جل جلاله) متابعت اوپيروي کول دي .په همدې اساس مې وپتيله چې ترڅودحکيم الامت مولاناتهانوي (رح) داکتاب چې په اوردو ژبه يې ليکلى دي پښتوژبې ته راوژباړم ترڅولوستونکي يې له ګټو برخمن شي .

چې په دې کارسره دالله (جل جلاله) په مرسته بريالى شوم اودادى ستاسوحضورته داکتاب «په اسلام کې دږيرې حکم» له پښتوژباړې سره وړاندې کوم ،هيله لرم چې په لوستلوسره يې دږيرې د ځانګړتياؤ ، اهميت اوګټو په اړه بشپړمعلومات ترلاسه اوعمل پرې وکړئ . درنښت

ستاسې ددعاوو په هيله

نعمت الله پټانزى

دږيرې خريل لويه ګناه ده اوپه هغه باندې مسخرې کول کفردي

الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرآن العظيم الشان کې فرمايلي دي :

«وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنۡ عِبَادِكَ نَصِيبٗا مَّفۡرُوضٗا ﴿١١٨﴾ وَلَأُضِلَّنَّهُمۡ وَلَأُمَنِّيَنَّهُمۡ وَلَأٓمُرَنَّهُمۡ فَلَيُبَتِّكُنَّ ءَاذَانَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ وَلَأٓمُرَنَّهُمۡ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلۡقَ ٱللَّهِۚ وَمَن يَتَّخِذِ ٱلشَّيۡطَٰنَ وَلِيّٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ فَقَدۡ خَسِرَ خُسۡرَانٗا مُّبِينٗا ﴿١١٩﴾»

(دالنساء سورت ۱۱۸- ۱۱۹ آيت)

ژباړه : « او وويل (شيطان) هرومرو(خامخا) به ونيسمه زه (اى الله !) ستاله بنده ګانوڅخه يوه مقرره کړې شوې برخه .او هرومرو به زه دوي بې لارې کړم ،اوهرومروبه زه دوي په باطلوهيلوکې واچوم ،اوهرومروبه زه دوي ته امروکړم ترڅوهغه خلقت اوصورت چې الله (جل جلاله) دوي ته ورکړى تغيرورکړي اوغوڅوي به دوي دغـاړويو غوږونـه دخپلومعبودانولپـاره ،اوهرڅـوک چـې دالله (جـل جلالـه) پرتـه د شـيطان سـره ملګرتياونيسي بې له شکه چې ښکاره زيان يې وکړ» .

(..**فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلۡقَ ٱللَّهِۚ...**)په مصداق کې دږيرې خريل هم شامل دي .([1])

حديثونه :

۱- رسول اکرم (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي دي : «خالفواالمشرکين قصواالشوارب واعفواالحى.»

ژباړه : « لـه مشرکينوسـره مخالفت وکړئ ،بريتونـه لنډ کړئ اوږيـرې پريږدي » .آنحضـرت (صـلى الله عليـه وسلم) په دغـه دواړومسئلوکې دامرصيغه راوړې ده ،او امر د وجوب په معنى سره دى نودواړه حکمونه واجب دي اوپريښودل دواجبوحرام دي ،په همدې اساس دږير ې خريل اودبريتونو نه لنډول حرام دي .

۲- عـن عائشـته رضـى الله عنهاقالـت : قـال رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) :«عشـرمن الفطـره : قـص الشارب ،واعفاء اللحيه ،والسواک ،واستنشاق الماء ،وقص الاظفار ،وغسل البراجم ،نتف الابط ، وحلق العانه وانتقاص الماء(يعنې الاستنجاء) » . رواه مسلم ،ابوداود ،ابن ماجه .

([1]) - مسائل السلوک .

ژباړه :«له حضرت عايشې (رضی الله عنها) څخه روايت دی چې : رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل : لس خويونه دفطرت له خويونوڅخه دي : دبريتونوخريل ،دږيرې پريښودل ، مسواک وهل ،دپوزې پريمنځل ، دنوکونواخيستل ،دګوتودبندونواومفاصلو پريمنځل دڅنګ (تخرګ) دويښتانوليرې کول ،ترنامه لاندې ويښتانوليرې کول ،ختنه کول ،دخولې پريمنځل اواستنجاء کول.»

په اسلامي شريعت کې فطرت هغه چارو اوکارونو ته ويل کيږي چې هغه سنت اودټولوانبياو کرامولاره اوطريقه وي اوموږيې په سرته رسولوسره مکلف ؤ ،لکه څرنګه چې امام نووي دمسلم شريف په شرحه کې داسې فرمايلي دي : « چې هغه دانبياءکرامو له سنتوڅخه دي .»

دحضرت هارون (عليه السلام) په اړه په قرآنکريم کې داسې راغلي دي :

«لاتاخذبلحيتی ولابراسی.» ([2])

ژباړه : « ای وروره! ما له سر اوږيرې مه نيسه. »

٣- عن ابن عمر(رضی الله عنه) قال :قال رسول الله (صلی الله عليه وسلم) :«خالفواالمشرکين احفواالشوارب واعفوااللحی. » رواه البخاری ،مسلم .

ژباړه :«له حضرت ابن عمر(رضی الله عنه) څخه روايت دي چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي : له مشرکينوسره مخالفت وکړئ ،بريتونه لنډکړئ اوږيرې پوره پريږدئ .»

په صحيح مسلم کې له ابوهريره څخه په يوه بل روايت کې داسې راغلي دي چې : آنحضرت (صلی الله عليه وسلم) داسې فرمايلي دي :«جزوا الشوارب اوفرواللحی خالفوا المجوس .»

ژباړه : « بريتونه لنډ کړئ اوږيرې پوره پريږدئ اوله مجوسيانو سره مخالفت وکړئ. »

حضرت شيخ الاسلام مولاناحسين احمدمدني فرمايلي دي :دادول حديثونه په ډيروکتابونوکې شته دي چې په دې باندې دلالت کوي چې مجوسيانواومشرکينوبه په هغه زمانه کې ږيرې خريلې اوبريتونه به يې اوږده پريښودل په داسې توګه لکه دنن زمانې مسيحيان يې چې کوي .

([2]) - اصلاح الرسوم .

۴- « من لم یاخذمن شاربه فلیس منا.» رواه ابوداود.

ژباړه : « هرهغه څوک چې بریتونه نه لنډوي زماله ډلې څخه ندي.»

فکروکړئ چې حضرت محمد(صلی الله علیه وسلم) په دې اړه څه ډول ناخوښي څرګنده کړئ ده .

ګفته او ګفته الله بود - ګرچه ازحلقوم عبدالله بود

دږیرې په اړه څومسئلې([3])

1. **مسئله :** دبریتونولنډول ترشونډو پورې سنت دي اودهغه دخریلوپه اړه اختلاف موجوددی چې ځینې بیاهغه ته بدعت وایي اوځینې نورو بیااجازه ورکړیده ،په همدې اساس يې نه خریل بهتردي .
2. **مسئله :** که چېرې بریتونه ښې اوکین دواړو لورو ته اوږده وي کومه ستونزه نه لري ،پدې شرط چې دشونډو پرسر بریتونه اوږده نه وي .
3. **مسئله :** دږیرې خریل اویالنډول حرام دي ،البته که چېرې له قبضې (موټي) څخه اضافه وي بیایې لنډول پروا نه لري چې له څلورو لوروڅخه په یوه برابره اندازه سره واخیستل شي .
4. **مسئله :** دږیرې هغه ویښتان چې پرمخ (غومبوریو) باندې راشنه کیږي که چېرې صاف شي پروانه لري ،که چېرې وروځې داعتدال (برابروالی) له اندازې څخه لویې وي کولای شو هغه لږلنډې کړو ترڅوسره برابرې شي .
5. **مسئله :** دږیرې خریل اویایې لنډول چې لـه قبضې(موټي) څخه لږوي اوهمدارنګه دبریتونـواوږده پریښودل لکه چې نن ورځ یې دځوانانوپه منځ کې دځیرې دښه والي لپاره رواج موندلی دي حرام دی.([4])

لکه څرنګه چې شیخ ابن الهمام د«فتح کبیر» په کتاب کې فرمایلي دي : دږیرې لنډول چې له یوې قبضې څخه لږوي لکه چې ځینې غربیان اوبې لارې خلک داکارکوي ،دغه عمل ته هیچامباح نه دی ویلي یعنې داسلامي امت ټول فقهاء په دې اړه دنظریوالی لري ،دغه اجماع یـې دوجوب لپاره یو خپلواک اوقوي دلیل دی .

6. **مسئله :** په عالمګیري فتوای کې داسې راغلي دي : دږیرې سره کول دنارینه وؤ لپاره سنت دي چې داعمل دمسلمانانودځانګړتیاؤ څخه دي همدارنګه په شامي فتوای کې راغلې دي :دجنګ دمواقعونه پرته دږیرې اوسر سره کول مستحب دي خوپه دې شرط چې نوموړی رنګ به مشکي(تیره) نه وي ،اوکه چېرې مجاهد د دښمن په زړه کې دویرې اوډار اچولو لپاره له داډول رنګ نه ګټه واخلي دائمه کرامو(څلوروامامانو) په اجماع سره روادي .اوکه چېرې دیوچادغولولو(تیرایستلو) لپاره داکاروشي لکه

([3]) - لمړی مسئله ترڅلورمې پورې د(صفایي معاملات) له کتاب څخه اخیستل شویدي .
([4]) - اصلاح الرسوم .

چې میره ښځې ته یاښځه میره ته فریب ورکړي اوهغه ته خپل ځان ځوان وښیي ،په همدې ډول یاکارکوونکي دکارخاوندته فریب ورکړي چې داکار دائمه ؤ په اتفاق سره ناروادي داځکه چې فریب ورکول یاچل کول دنفاق اوبدی له نښانوڅخه دي ،همدارنګه یوه مسلمان سړي ته فریب ورکول ددې لپاره چې له هغه څخه کومه ګټه ترلاسه شي دټولوپه اتفاق ناروادي ،یودریم حالت هم وجودلري اوهغه داچې که چېرې یوه ښځه ددې لپاره چې خپل خاوندته ښایسته ښکاره شي اوهغه ترې خوښ شي په دې صورت کې دعلماوو کرامو ترمنځ اختلاف موجودی چې زیاتره فقهاء اومشایخ هغه مکروه ګڼي اما امام ابویوسف اوځینې نورفقهاء هغه رواګڼي ،دفتوی داحتیاط اوعمل په منظور داکار د مجاهد پرته نورو وګړولپاره مکروه دي. ([5])

7. **مئسله :** دیوې قبضې څخه دږیرې لنډول حرام دي حتی چې داګناه ترنورو لویو ګناهونوڅخه بدتره ده داځکه چې په دې عمل سره اسلامي احکاموته اهانت اوسپکاوي کیږي ،څوک چې په علني اوښکاره ډول داګناه ترسره کړي دبښنې لیاقت نه لري ،اودږیرې دلنډولواوخریلوګناه تل دهغه سره ملګرې ده ،دلمانځه اونوروعباداتوپه وخت کې هم ورسره ملګرې ده ،لنډه داچې څوک چې ږیره خریي اویایې لنډوي هغه فاسق دي اودفاسق شخص امامت مکروه تحریمی دي .که چېرې داسې شخص په جبري توګه سره امامت کوي اویادجومات خلکوهغه امام کړی وي نوپه دې صورت کې بایددلمانځه داداءکولولپاره بل جومات ته لاړشئ ،که چېرې موبل جومات ونه موند نو ؛بیاجماعت مه پرېږدئ په همغه امام پسې لمونځ وکړئ اودهغه اوبال دجومات په سرپرستوخلکوباندې دي .

8. **مئسله :** له ږیرې څخه دسپینوویښتانولیرې کول دښایست ددوام اوبقاء لپاره مکروه دي ،البته دمجاهدلپاره چې ددښمن په زړه کې یې رعب اوویره پیداشي کومه ستونزه نه لري .([6])

([5]) - جواهرالفقه .
([6]) - صفايي معاملات.

دږيرې خريل يوه بې خونده ګناه ده

دږيرې خريل يوه بې خونده ګناه ده داځکه چې نه يې دخريلوپه وخت کې خوندمحسوسيږي اونه له هغه وروسته دراحتئ کوم احساس کيږي ،مګر په عمومي توګه هغه کسان چې ږيره خريي کيداى شي خونديې محسوس کړي لکه څرنګه چې يوځل دحضرت مولانارشيداحمدګنګوهى په حضورکې دحديث شريف دلوست په وخت کې داسې بيان وشوچې جنتيان ځوانان ږيرې نه لري ،په دې وخت کې يې يوه زده کوونکي داسې پوښتنه وکړه چې دسړى (نارينه) ښايست په ږيره کې دي نوڅنګه جنتيا ن ږيرې نه لري ؟

نو ؛ ده يې په ځواب کې داسې وويل : «خونديې له هغوخلکو وپوښتئ چې ږيرې خريي.»

دږيرې پريښودل داسلام دشعائروڅخه دي

ږيره داسلام له شعائرو(نښانو)څخه ده .يعنې دږيرې په لرلو ،ختنې اوعقيقې کولو اوداسلام دسپيڅلي دين دآذان څخه شخص پيژندل کيږي ،يوه فرهنګي سړى خپله يوه خاطره داسې بيان کړيده :چې دمسلمانانواوهندوانودجنګ په وخت کې دمسلمانانو په کاروان کې سپور وم ،مسلمانانوغوښتل چې ما ووژني ځکه چې جامې اوڅيره مې دمسيحيانوغوندې وه ،دی وايي : زه پخپله څيره ډيرشرميدلم خووروسته دې ته اړشوم چې خپل پتلون ټيټ کړم اوخپله ختنه هغه ته وښايم ترڅوځان مې وژغورم ،وروسته له هغه مې توبه وکړه اوږيره مې ونه خريله .

يوقوماندان اويوبل مسلک واله سړى دمنشي اکبرعلی (دمولانا تهانوي دورور)کورته راغلل چې قوماندان مسلمان اودبل مسلک واله سړى هندو ؤ ،دکوربه له کوره يې (پان) راوړ ،خدمت کوونکي يې پان دهندو مخی ته کيښود اوهغه ته يې دږيرې په درلودلوسره دمسلمان ګومان وکړخوقوماندان چې ږيره نه درلوده هغه ته يې دمسيحي ګومان وکړپه دې حال کې نوموړی مسلمان ډير وشرميده اومولاناعلی اکبرهم هغه ته سپکې سپورې وکړې .

لنډه داچې ږيره دمسلمانۍ يوه ښکاره نښانه ده ،دژوندانه په مختلفو پړاونوکې ورځني رواجونه اودودونه تغيرمومي ،يووخت داسې ؤچې دنارينه ؤ مرتبه اوعزت به دبريتونوپه پريښودلوکې بريښيده هرڅومره به يې چې بريتونه اوږده ؤپه هغومره اندازه به يې مرتبه لوړه وه ،مګرنن ورځ دبريتونوخريلو اولنډولودهغه ځای نيولی دي ،په اوسنئ زمانه کې دږيرې اوبريتونودنشتوالی له امله دنارينه ؤ اوښځينه ؤ توپيرډيرستونزمن شوي دي .

په هرصورت دنارينه دڅيرې ښکلاپه ږيره کې ده ،که هرڅوول سړی وي په ږيره سره ډيرښايسته ښکاريږي .رسول اکرم (صلی الله عليه وسلم) دږيرې په خريلوسره څومره آزاريږي ؟نوموړې مئسله دميرزاقتيل ديوي خاطرې له مخې درک کولای شئ .

ميرزاقتيل دالمشرب يوخپلواک اوصوفی شاعرؤ يوه ايراني سړي يې شعرونه آوريدلی ؤ داسې ګومان يې کړئ ؤچې نوموړې شاعردحال ويلوخاوند دي ،له ايران څخه يې دنوموړې شاعرسره دکتلواوخبرواترولپاره

دسفرتياری ونيو ،ډهلی ته ورسيداو دميرزا ملاقات ته ورغی ،په دې حال کې ميرزادږيرې په خريلوسره بوخت ؤ ،ايراني سړي وويل : ښاغيله ږيره خريي ؟ميرزاقتيل يې په ځواب کې وويل :هو ،ږيره خرايم مګردچازړه نه خرايم ،چې نن ورځ ډيرخلک دافکرلري چې :

مباش درپی آزاروهرچه خواهی کن   که درشریعت ماغیرازاین گناهی نیست

دغه ايراني سړي يې سم دلاسه په ځواب کې وويل :هو! ته درسول الله (صلی الله عليه وسلم) زړه خريې ځکه چې په يوه حديث شريف کې راغلي دي چې : دهرې اونۍ ددوشنبی اوپنجشنبی په ورځوکې دامت ډيراعمال دالله (جل جلاله) مبارک حضور ته وړاندې کيږي ،آنحضرت (صلی الله عليه وسلم) کله چې دخپلوامتيانو له بدو اوناوړه اعمالوڅخه خبرشي ډيرپرې خفه اوپريشانه کيږي ،ځکه چې د آنحضرت (صلی الله عليه وسلم) يوازنۍ تمه داده چې دهغه دامت هيڅ يوتن ددوزخ وړنه شي .

ميرزا قتيل دايراني سړي ځواب واوريد داسې بويه چې دهغه سترګې به خلاصې شوي وي هغه په يوه ځانګړي حالت کې ډوب شو اوروسته يې وويل :

جزاک الله که چشمم بازکردي   مراباجان جان همرازکردي

بهانې

ډيردبدمرغۍ ځای دی چې ډيرخلک په دې خاطرږيره خريي چې زمونږسن (عمر) زيات معلوم نه شي . زيات عمريوالهي نعمت دي ،دهغه پټول (کم ښودل) ناشکري ده .

ځينې نورخلک بياداسې وايي چې : مونږ ږيره دعمرپه پای کې پرېږدو ،آيادوي پوهيږي چې ترسپين ږيري توب پورې به دوی ژوندي پاتې کيږي ؟انسان په يوه شيبه ژوندباندې ډاډه نه دی کيدای شي همدا ساه يې دژوندون وروستۍ ساه وي .

ځينې نوربياپه دې خاطرږيره نه پرېږدي چې خلک پرمونږپورې مسخرې کوي .

مسلمانان د« ..**وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ** ...» صفت درلودونکي دي . دالمايده سورت ۵۴ آيت .

ژباړه : « دملامت کوونکو دملامتيااومسخروڅخه به نه ويريږي .»

يعنې مسلمان دمسخره کوونکو له ملامتياڅخه ويره نه لري ،په دې بهانه سره بايد ږيره ونه خريل شي داځکه چې داعمل ديوځوناعقله مسيحي اوياځوظاهري مسلمانانوپه نظر ښه ښکاريږي ،مګرهغه ذات چې زمونږه اصلي اړيکه اوپيوندله هغه سره دی ږيره خوښوي .

دلارامی که دارای دل در وبند دگرچشم ازهمه عالم فروبند([7])

که چېرې دږيرې پريښودل دځوکم عقلوپه نظردشرم خبره وي ،نومسلمانيت به هم دډيروخلکوپه نظرشرم وي ،نوآياداسلام څخه هم بايدواوړئ ؟!

يوچاحضرت تهانوي (رح) ته يو ليک راوليږه چې که چېرې دمسلمانانوحاکم فرنګي جامې وانه غوندي دخلکوڅخه يې ويره اورعب له منځه ځي اوخلک به داسې وايي چې دادجومات مولوي ياامام دي .

حضرت تهانوي (رح) يې په ځواب کې وفرمايل : داسې يوه شخص ته لکه ته ډيرتعجب کوم چې داډول خيال له ځان سره لري : لومړی خودايوازې دليدنې اوتجربې په خلاف يو خيال دي بلکه وقاراوعزت په دې

([7]) - ملت ابراهيم .

جاموسره نه زیاتیږي داځکه چې داعزت ،وقاراو ویره ددېانت نتیجه ده ،په ځانګړې توګه کله چې په یوه باارزښته شخص کې ولیدل شي . دهغه ستاینه تل په ژبواوعظمت یې په زړونوکې وي داځکه چې مخکی یې وحشت له هیبت اوویری سره ؤو مګراوسی یې هیبت له انس اومینی سره دي ،په حدیث شریف کې داسې راغلي دي چې : « من هاب الله هابه کل شئ . »

ژباړه : « څوک چې دالله (جل جلاله) څخه وویریږي نودده څخه به ټول شی ویره ولري. »

پردې سربیره کـه چېرې عـام خلـک دږیـرې دخریلویادکفاروجـامې اغوسـتلو یـاحتی مسـحیت تـه ډیرمرغوبیت(خوښ والی) ورکوي ،آیادومره بایده آزادانه رفتار وشي ؟.(8)

(8) - آداب المساجد.

دسنتوپیروي

لوي خدای جل جلاله زمونږګران پیغمبرحضرت محمدمصطفی (صلی الله علیه وسلم) اسوة حسنه اوټولوانسانانوته یې یوه نمونه ګرځولې ده چې دهغه له سنتوڅخه بایدپیروي وشي ،لکه څرنګه چې الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرانکریم کې داسې فرمایلي دي :

« لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُواْ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْـَٔاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾ » .

دالاحزاب سورت ۲۱ آیت .

ژباړه :«په رښتیاچې تاسولره دالله (جل جلاله) په پیغمبرکې ښه اخلاق دي (نیکه نمونه) ده چې پیروي به یې هغه څوک کوي چې الله (جل جلاله) اودآخرت دورځې ښیګڼې غواړي او الله (جل جلاله) ډېریادوي .»

درسول الله (صلی الله علیه وسلم)شخصیت زمونږلپاره یوه نیکه نمونه ښودل شوي ده اوس که چېرې د حضرت محمدمصطفی(صلی الله علیه وسلم) یوسنت هم پرېښودل شي نمونه نه پوره کیږي . الله (جل جلاله) د حضرت محمدمصطفی(صلی الله علیه وسلم) هرسنت خوښوي ،مګرله بده مرغه چې نن وخت مسلمانان دآنحضرت (صلی الله علیه وسلم) دسنتوپه ځای دغربیانوشکلونه ،سټایلونه اوڅیرې خوښوي .

جسمي زيانونه

ديونـان دطـب متخصصـينومخکې داسې ادعـا کړې وه چې ږيـره دنارينـه ؤ لپـاره يـوه ښـکلاده اودغـاړې اوسينې ساتنه هم کولای شي ،دا دی اوس بېولوژيکي متخصصينوهم دې ته ورته نتيجې لاس ته راوړې دي ،يوډاکټروايي : په دايمي توګه په تيغ سره دږيرې خريل دسترګواعصاب کمزوري کوي اودسږي دليدلوقوه کمزورې کوي .

يوبل ډاکټر بياوايي : اوږده ږيره له ستوني اوسينې څخه دميکروبونو دخپريدو مخه نيسي .

يوبل طبيب ترهغه هم مخکې ځي اوداسې ادعاکوي :که چېرې تراووم نسل پورې ديوې کورنۍ غړي ږيره وخريي نو آتم نسل به يې هيڅ ږيره ونه لري ،ددې علت دادي چې دمنويه (ژن) ماده په نارينه ؤ کې ورو ورو کميږي ترڅوټوله لـه منځـه لاړه شي .ډاکټرهـومر دږيـرې خريـل دڅيـرې بـدرنګئ ،دمږانيسـم غلامئ اودښځېنه ؤ عادت ګڼلی دی نوموړی په دې باوردي چې خپلواکيت ،شجاعت اوميړانه ، حوصله اوبرده بـاري ،همـت ،غيـرت اونورټـول نارينـه خويونـه اودهغـه ښـکلاوې دږيـرې پـه لرلواوښـکلاکې نغښـتې دي اوهمدارنګه ځينې ناروغئ لکه ټوخی ،دپزې بهيدل اوداسې نورټول دږيرې په خريلوپورې تړاو لري . ([9])

حضرت حکيم الامت مولاناتهانوي (رح) داسې فرمايي : هرکله چې دږيرې خريل دګناه په توګه ثابت شول له هغه وروسته کوم کسان چې هغه خوښوي اوبايې اوږدول عيب بولي اوهغه ته سپکاوي کوي نوپه دې صورت کې هغه ته دايمان ساتنه ډيره ګرانه ده ،دې ډول کسانو ته په کاردي چې له دې ناوړه حرکتونوڅخه ځان وژغوري اوتوبه وباسي اوايمان اونکاح يې له سره تجديد(نوي) کړي اوخپل ځان او خيره دالله (جل جلاله) اودهغه داستازي رسول اکرم (صلی الله عليه وسلم) داحکامومطابق برابر کړي .([10])

يوځل بيافرمايي : ځينې خلک دږيرې خريل ښايست ګڼي په داسې حال کې چې داښکلانه بلکه بدرنګي ده که چېرې فرضاً ښکلااوښايست وي نوکومه اړتياشته ده چې هغه حلال وګڼي ،دحرام والی په صورت کې يې دادښکلاخيال څه ستونزه لري خوتوپيردادي چې څوک يې حلال ګڼي اومرتکب يې شي دهغه دين له

([9]) - دږيرې طبي حيثيت ، مولانامحمدعاشق الهی ميرتهی.
([10]) - اصلاح الرسوم.

منځه ځي اماکه څوک يې حرام وګڼي اومرتکب يې شي دين يې کم له منځه ځی .([11]) په دې اساس هغه کسان چې ږيرې خريي که خدای ناخواسته ږيره نه شي پريښودلی سپکاوی خودنه ورته کوي داځکه چې داثابته شوي خبره ده چې شرعي څيره عيب ګڼل او هغه ته سپکاوی کول کفردي . ([12])

ځکه چې درسول الله (صلی الله عليه وسلم) اطاعت اوپيروي عين دالله (جل جلاله) اطاعت اوپيروي ده :

« مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيظٗا ۝٨٠ .»

دالنساء سورت ۸۰ آيت .

ژباړه : «څوک چې دپيغمبر(صلی الله عليه وسلم)اطاعت وکړي نوپه حقيقت کې يې دالله (جل جلاله) اطاعت کړئ اوڅوک چې دتاداطاعت څخه مخ واړوي نوته مونږدوي ته ددوي په سربانديې ساتونکی نه يې ليږلی. »

همدارنګه الله (جل جلاله) په خپل سپيڅلي کتاب قرآنکريم کې بل ځای داسې فرمايلي دي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤۡمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيۡنَهُمۡ ثُمَّ لَا يَجِدُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ حَرَجٗا مِّمَّا قَضَيۡتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسۡلِيمٗا ۝٦٥ » .دالنساء سورت ۶۵ آيت .

ژباړه : « پس ستاپه رب قسم دي چې دوي ترهغه پورې نه مؤمنان کيږي چې تاحکم کړی وي ددوي په منځ کې دپيښې شوې جګړې ،بياونه مومي ددوي په خپلونفسونوکې خفګان (تنګي ،ناخوښي) له هغه شي چې تايې حکم (فيصله) کړې وه اوويې مني دوي په منلوسره (بې له جګړې په خوښۍ سره) » .

يعنې داسلامي شريعت په احکاموباندې دعمل کولوپه وخت کې دسړی په زړه کې تنګ والی راشي داکفردي .

شيخ دايان فرمايي : يونيک صالح شخص مړشو اوهغه يې خښ کړ يوڅه و خت وروسته يې دخپلوانوپام شوچې دهغه دقبرپه څنګ کې سيلاب راځي ،ددې لپاره چې دهغه شخص قبر سيلاب ړنګ اوخراب نه

([11]) - اسباب الفضائل.
([12]) - حيات المسلمين.

کړي نو ؛د نوموړي شخص خپلوانو وغوښتل چې هغه بل ځای ته یوسی تر قبرکیندلو وروسته یې ولیدل چې یوه ځوانه ښځه په دې قبرکې خښه شوې ده. له موجودو کسانوڅخه یوه تن داښځه وپیژندله او ویې ویل : چې داښځه دفلاني ځای دمسیحیانوله ډلې څخه ده چې په پټه یې ایمان راوړی ؤ ،له مړینې وروسته یې نوموړې ښځه په خپله هدیره کې خاوروته سپارلې وه ،له بلې خوا کله چې مسیحیان له دې پیښې څخه خبرشول نو ؛ دهغه ښځې هدیرې ته ورغلل اودهغې قبریې رالوڅ کړ ویې لیدل چې یولوی اونیک صالح سړی دهغې په قبرکې خښ شوی دی ،ددې شخص له خپلوانواو وارثانویې څیړنه پیل کړه اوهغوی په دې اړه داسې وویل : دغه نیک صالح سړی دجنابت دغسل دمسئلې په اړه بدبین ؤ په دې اړه یې دمسیحیانومذهب غوره ګڼلی و ،چې دجنابت نه وروسته غسل نه کوي دا تأثیر اوپیښه دده د باطل خیال له امله منځ ته راغلې ده . نو ؛ لوستونکي باید ددې حیرانوونکې پیښې څخه پوره پنداوعبرت واخلي چې نوموړی شخص په یوه فرعی مسئله کې چې له جنابت څخه وروسته یې دغسل په کولوسره په زړه کې دتنګوالی احساس کړی و له یوه داسې برخلیک سره مخامخ شو چې دمسلمانانوله هدیرې څخه دمسیحیانوهدیرې ته وړل شوی ؤ .

غـــور سی فعــان مـیری   درس عبرت هی داستان میری

ځینې نورخلك بیاپه دې خاطرږیرې نه پریږي اوپه هغه سره مسخرې کوي چې مونږپوره دینداره کسان نه یو آخرپه دې مسئله کې دږیرې څه نقصان دی چې بایدهغه وخریي ،تاسې په دې پوره باورولرئ چې دږیرې خاوند هیڅکله غل اوبدکاره سړی نه جوړیږي بلکه غل اوبدکاره سړی ددې لپاره ږیره پریږدي چې خلک پرې باور اواعتماد وکړي .

لکه څرنګه چې شیخ التفسیرمولانااحمدعلی لاهوری فرمایلي دي : لمونځ کوونکی غلانه کوي بلکه غل سړی جومات ته دلمونځ کوونکي په توګه راځي ترڅودخلکوبوټونه غلاکړي نوآیاهغه کسان چې ږیره وهي کولای شي ادعاوکړي چې دبشري زیانونو څخه به وساتل شي ؟!چې داسې به هیڅکله پاتې نه شي نوولې دږیرې په خاوندانوپورې مسخرې کوي ؟ ددوي باید پوره ستاینه وشي چې دږیرې خریونکوپه مقابل کې یونیک اوصالح عمل زیات لري اوخپله څیره یې په ږیره سره ښکلې کړیده .دږیرې خاوندان باید دعاموخلکوله سپکاوي اومسخروڅخه ونه رنځیږي چې دهغه په خاطرږیرې وخریي هغوي ته باید داسې

ځواب ورکړي چې که چېرې ټوله نړی ستاسې ملګرې وي اومونږپه هرپل اوهره شيبه کې ماتې وخورو خوزمونږيوازينۍ تمه اوهيله داده چې لوي خدای (جل جلاله) مونږداسلام په وسيله نيک نامه وګرځوي اګرکه دنړی دخلکولخواپه بد نوم يادشو.په رښتياچې درسول الله (صلی الله عليه وسلم) دسنتودپيروي په لارکې دمخلوق لورته پاملرنه اودهغوي دسپکاوي اومسخرو له امله خفګان اوپريشاني اويادهغه څخه رضايت اوخوشحالي هيڅ معنی نه لري .

بياهم دږيرې له خاوندانوڅخه داهيله لروچې دږيرې په لرلوسربيره خپل ځانونه نورهم اصلاح کړي اودږيرې حق نورهم اداءکړي اوداسې کارباید سرته ونه رسوي چې دعاموخلکودنيوکې لاسونه ددوي په لور پورته شي .په حقيقت کې دږيرې خاوندان پوره ديانت اوتعهد نه لري ،ځينې خلک دږيرې دخريلومرتکب کيږي خوځينې نوربيادشهوت پالنې مرتکب کيږي .نو ؛ دتعهدپرته يوازې ږيره څه ګټه لري ؟!

په قرآن کې دږيرې حکم

ځينې خلک داسې وايي چې دږيرې حکم په قرآنکريم کې نشته ،که چېرې داموضوع په قرآنکريم سره ثابته وي مونږبه ږيرې پريښې وی ،حضرت حکيم الامت مولانا تهانوي (رح) په ځانګړي توګه داسې فرمايلي دي :چې شرعی ادله([13]) څلوردي :

1. قرآن
2. حديث
3. اجماع
4. فقه

که چېرې مصدرله دغه څلوروڅخه په يوه کې حکمي وليدل شي ،داسې بويه چې په ټولوکې ليدل شوی دي . نو کله چې دږيرې حکم له حديث شريف څخه ثابت شي له قرآنکريم نه هم ثابتيږی : « **مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيظٗا ۝٨٠** .» دالنساء سورت ۸۰ آيت .

ژباړه : «څوک چې دپيغمبر(صلی الله عليه وسلم)اطاعت وکړي نوپه حقيقت کې يې دالله (جل جلاله) اطاعت کړی اوڅوک چې دتاداطاعت څخه مخ واړوي نوته مونږدوي ته ددوي په سربانديې ساتونکی نه يې ليږلی .»

يوچاله امام احمد(رحمة الله عليه)څخه په قرآن کې دږيرې دحکم په اړه پوښتنه وکړه ،دهغه په ځواب کې يې داسې وفرمايل : زه پرې غور اوڅيړنه کوم اوبياوروسته تاته ځواب وايم ، امام احمد(رحمة الله عليه) په لومړۍ ورځ لس سيپارې قرآنکريم قرائت کړ ،دوهمه ورځ يې بيالس سيپاری قرآنکريم قرائت کړاوپه دريمه ورځ کله چې دغه آيت شريف ته ورسيد: « **.. وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمۡ عَنۡهُ فَٱنتَهُواْۚ ..** »

دحشرسورت ۷ آيت .

([13]) - لغوي معنې: ددليل جمع يعنې دلائل يادليلونه.

ژباړه : « اوهغه څه چې دالله (جل جلاله) رسول تاسې ته درکړي هغه ونیسئ (قبول) یې کړئ اوله هغه څه چې رسول الله تاسې له هغه څخه منع کوي ترې لیرې شئ . »

یعنې داچې کله تاسوته دخدای (جل جلاله) استازي کوم شی وښودل هغه ومنئ اوله کوم شي نه یې چې منعه کړئ هغه پریږدئ اوهغه سرته مه رسوئ ،نو امام احمد(رحمة الله علیه) وفرمایل چې : په دې آیت شریف کې دږیرې حکم راغلی دی .

په همدې خاطرمونږ ته امرشوی دی چې پدې سنتوسره پابند و اوسؤ.

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم

نعمت الله پټانزی

دژباړې پای : ۱۳۹۵هـ ش ، غبرګولی

ژباړن لنډه پېژندنه :

نوم اوتخلص : نعمت الله پټانزی **دپلارنوم :** شهید اسدالله صدیقي **دنیکه نوم :** عبدالغیاث

زوکړه :

نعمت الله پټانزی په(۱۳۶۷هـ ش/۱۹۸۸م) کال کې دوردګو ولایت دسیدآباد ولسوالی دشنیز د درې دپټانخیلو په کلي کې په یوه درنه اودینداره کورنۍ کې زیږدلی دی .

زده کړې :

- لومړنۍ زدکړې یې ترشپږم ټولګي پورې دوردګو ولایت دسیدآباد ولسوالی دسعدیې په لومړنۍ ښوونځی کې ترسره کړې دي .
- منځنۍ اوثانوي زده کړې یې هم دوردګو ولایت سیدآباد ولسوالی دحضرت خالدبن ولید (رض) تکېې په عالي لیسه کې ترسره کړې اوله نومورې لیسې څخه په(۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلی درجه (اول نومره) فارغ شو .
- دکانکورله آزموینې وروسته دهرات پوهنتون داقتصاداومدیریتي علوموپوهنځی ته بریالی شو ،اګرچې یوکال یې په دې تحصیلي دوره کې دځینوستونزوله امله ځنډراغی خوله نومورې پوهنځی څخه په (۱۳۹۱هـ ش) کال کې په پوره بریالیتوب سره فارغ التحصیل شو.
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۹۰هـ ش) کال کې دمدیریت او تجارت (Business Administration) په څانګه کې دجرمني ددوست هیواد دهانس بنیاد(Hones Foundation) لخوادافغانستان دسوداګرۍ اوصنایعوله خونې څخه ترشپږمیاشتنیوعملي اونظري زده کړو وروسته تصدیق نامه لاس ته راوړې ده.
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۸۸هـ ش) کال کې دجمعیت اصلاح افغانستان داسلامي معارف له کورس څخه هم تصدیق نامه ترلاسه کړی ده.

آثار اولیکنې :

1. په اسلام کې دږیرې حکم (ژباړه ،همدا اثر) .
2. دلمانځه په قعدوکې دشهادت په ګوته اشاره (ژباړه ،ناچاپ اثر) .
3. دپټان ننګ (شعري ټولګه ،ناچاپ اثر) .
4. ترمې اوښکې (دحمدونو او نعتونو شعري ټولګه ،ناچاپ اثر) .
5. دغیرت څیره (دغازي شیرخان وردګ په ژوند او خاطرو هر اړخیزه څیړنه ، ناچاپ اثر) .
6. جیومتریک مفاهیم اوفورمولونه (ناچاپ اثر) .
7. رنګینې کرښې (دپوهنتون خاطرې ،ناچاپ اثر) .
8. ګڼ شمیرنورې مقالې چې د هیواد په بیلابیلو مجلو ،ورځپاڼو او ویب پاڼو کې خپرې شوې دي .